

Kristen humanism – en tro som vill samtala.

– Debattinlägg i Västerbottens-Kuriren 26 oktober 2006 –

Egentligen tror jag ju inte att man kan bevisa Guds existens. Men ibland tänker jag ändå, att om det finns ett gudsbevis så är det kyrkan. Så mycket elände som kyrkan genom tiderna har ställt till i Guds namn. Så mycket förtryck och maktmissbruk. Så mycket förnekande av det goda livet och av människors möjligheter.

Och ändå. Ändå har tron på Gud bestått och vuxit. Ändå har godhet i Guds namn tagit sig plats. Ändå har människor haft sin trygghet i Gud. Nya människor har mött Guds närvaro och upprättats genom sin tro.

Nej, jag vet. Man kan inte bevisa Guds existens. Men trodde jag inte på grund av blålockans skönhet och människans storhet och den där märkliga Jesus Kristus, så skulle jag kanske börja undra varför inte denna bräckliga kyrka och all denna tro för längesen dött sotdöden av alla sina galenskaper.

Det finns kanske nåt outrotligt mitt i bedrävelsen.

Sen tycker jag förstås inte att kyrkan är bara bedrävelse. Den är bräcklig – och fylld av kraft. Den är svag - men också en plats för styrka och glädje. Den är ofullkomlig, som allt annat mänskligt. Och den bär något odödligt.

När Christer Sturmark i förbundet Humanisterna kritiserar kristen tro och andra religioner finns det en del punkter där jag kan hålla med honom. Fundamentalism och intolerans är ett stort bekymmer.

Jag kan likaså hålla med honom när han talar om människans ansvar och fantastiska möjligheter.

Jag är kristen. Och jag är inte fundamentalist.

Det är inte så lätt att definiera fundamentalism. Bokstavstroende säger somli-

ga. Men också den som själv tror att han eller hon läser Bibeln bokstavligt gör tolkningar och val. Vi ser alltid på världen omkring oss genom våra erfarenheter, vårt sociala arv och annat vi bär med oss. Konservativ, säger andra. Ja, kanske. Men det finns många som är konservativa, politiskt eller värderingsmässigt eller i sin syn på traditionen, som inte är fundamentalister.

Kanske är fundamentalism framför allt ett förhållningssätt. Fundamentalisten kan inte acceptera att det finns någon annan tolkning än den egna. Alla som inte tänker likadant har fel och ska övertygas. Det finns inget utrymme för andras tolkningar av verkligheten. En valrörelse visar en hel del exempel på politiska fundamentalister. Jag tycker att Christer Sturmark är ett exempel på en sekulärfundamentalist.

Jag är kristen. Och jag är humanist.

En del har fått lära sig att humanism har ingenting med kristendom att göra. Men den kristna humanismen säger att upplysningen, den tid då det som kallas det moderna projektet tog sin början och då människan med sitt etiska och vetenskapliga förnuft alltmer ställdes i centrum, inte är något som står i motsats till en kristen tro: Visst tål Gud, som har skapat oss både nyfikna och kunskapstörstande, att vetenskapen upptäcker nya sanningar. Ja, inte bara tål, utan jag tror Gud gläds med oss åt att världen blir större och märkvärdigare genom att nya mysterier avslöjas. Visst har människan ett stort ansvar och stora möjligheter. Visst är frihet, jämlikhet och syskonskap en god treenighet, men inte behöver den ersätta Guds heliga treenighet. Båda ryms. Båda behövs och de sitter ihop med varandra.

Den kristna humanismen säger att människan ska ta sitt ansvar på allvar. Det

innebär att inte bara själv få frid och må bra av sin tro. Utan också om att låta tron få konsekvenser i samhället och politiken och använda sin kraft för att på olika sätt arbeta för sådant som just frihet, jämlikhet och syskonskap. Tron kan vara något mycket privat. Men tron är lika mycket utmaning som frid. Den kan leda till engagemang i stora sammanhang av olika slag. Inte för att skapa heliga ghetton eller kristna stater utan för att bidra till det goda livet. Det är ett arbete som man kan utföra tillsammans med andra krafter som vill samma sak.

Den kristna humanismen säger också att det räcker inte med människan. Hon är fantastisk i sin storhet. Men forskningens framsteg och människans förmåga att tänka och ta ställning har inte gjort människan god. Hon har oändliga möjligheter till godhet, men också till att förstöra för sig själv och andra. 1900-talet är ett enastående århundrade med massor av vetenskapliga framsteg och nya möjligheter för människan. Men det är också mänskligens blodigaste århundrade. Tragiskt nog har myten om den perfekta människan och försöken att skapa det fullkomliga samhället åstadkommit de största tragedierna.

Människan behöver mitt i sin storhet besinna sin litenhet. Hon behöver stanna

upp. Den kristna humanismen säger att hon behöver Gud. Och nåd. Inte för att hon då blir fullkomlig. Men för att hon då hittar sitt ursprung och mål.

Den kristna tro som Christer Sturmark och andra attackerar är inte den tro som jag och de flesta kristna med mej står för. Jag känner inte igen mej i mycket av det som ifrågasätts. Jag tror att företrädare för andra riktningar skulle säga detsamma.

Tro är något annat än vetenskap. Kärlek är också något annat än vetenskap. Liksom hopp. Det ena utesluter inte det andra. Därför blir detta att ställa tro mot vetenskap en diskussion som är svår att föra. Man pratar på flera plan samtidigt.

Ingen måste tro på Gud. Min tro har inte alla svar. Jag behöver inte begripa allt. Men jag vill gärna se och förstå mer genom att leva i respekt, samtal och gemensamt arbete för en bättre värld både med dem som tror som jag och med dem som tänker annorlunda.

*Lisa Tegby,
kontraktsprost och kyrkoherde i Umeå,
dessutom ordförande i KHS, Förbundet för
Kristen Humanism och Samhällsyn*

www.kristenhumanism.org